23-29 Aug.

«ΛΑΒΔΑΚΙΔΕΣ» ΑΠ' ΤΟ ΔΗΠΕΘΕ ΣΕΡΡΩΝ

Συντηρητικός Φρανκενστάιν

Η συρραφή αποσπασμάτων από διάφορες τραγωδίες διαφορετικών ποιητών ήταν η καλύτερη δυνατή, προκειμένου να σχηματισθεί αφηγηματικά η περιπέτεια του οίκου των Λαβδακιδών. Ο θεατής αποκομίζει πράγματι μια ενημέρωση πάνω στα δεινά που έπληξαν την πολύπαθη θηβαϊκή δυναστεία με αξονικό πρόσωπο το μοιραίο Οιδίποδα. Από άποψη εγκυκλοπαιδικής μόρφωσης το εγχείρημα ήταν θεμιτό και δικαιωμένο, πολύ περισσότερο που υποστηριζόταν από μια μετάφραση (Κ.Χ. Μύρης) άμεση, ρέουσα και δυναμική που δεν επέτρεπε κανένα πρόβλημα κατανόησης. Η θεατροποίηση επίσης αυτού του κολάζ, η παράσταση που στήθηκε πάνω σ' αυτό το συμπίλημα, πρέπει να αναγνωρίσω πως επιχειρήθηκε με τόλμη και απαίτησε οπωσδήποτε πολύ κόπο και ακόμα περισσότερο χρήμα, ποσό υπέρτερο του τακτικού προϋπολογισμού ενός ΔΗΠΕΘΕ. Το εγχείρημα ήταν φιλόδοξο και πρέπει να εξαρθεί η απόφαση τόσο του διευθυντή του θεάτρου όσο και του σκηνοθέτη, έστω και αν το αποτέλεσμα ήταν εν πολλοίς αποτυχημένο καλλιτεχνικά, αλλά και το όλον χωρίς θεατρική ουσία. Η κατάτμηση που έγινε στα ανύπαρκτα έργα κατ' αρχήν ήταν σαν χειρουργική αφαίρεση ζωτικών οργάνων από έναν οργανισμό. Ο κάθε αρχαίος ποιητής συνέθεσε ένα δραματούργημα με την πρόθεση να λειτουργήσει όλο μαζί. Η αρχή του και η εξέλιξή του προδίκαζε το τέλος του. Οι λέξεις, οι φράσεις, οι στίχοι, τα χορικά γράφτηκαν για να λειτουργήσουν ως σύνολο. Κι έτσι κάθε σκηνή οδηγεί στη σύνθεση του τραγικού όπου και δεν μερίζεται. Είναι σώμα ομοούσιο, αδιαίρετο και ακατάτμητο. Επιπλέον καθένας από τους αρχαίους τραγικούς μας έχει δική του αντίληψη του μύθου, προτείνει άλλη σημαντική, έχει δική του γλώσσα και αφηγηματικό τρόπο, δική του ενατένιση του κόσμου και ερμηνεία των συμβολικών σημείων και των προσώπων. Ούτε κατακερματίζεται λοιπόν, τραγωδία, ούτε και κολλάει κομμάτι του Σοφοκλή στον Ευριπίδη. Πέρα απ' το ότι είναι εγχείρημα φιλολογικά και θεατρικά βλάσφημο, είναι και σκηνικά ανέφικτο. Αν ατενίσουμε το αποτέλεσμα μέσα από κρυστάλλους θεατρικών απαιτήσεων, βλέπουμε σύνολο συνενωμένων σφαγίων που φρικιά να λάβει σκηνική ζωή, δίκην Φρανκενστάιν.

Ο σκηνοθετής Σταύρος Τσακίρης, αντί να εκμεταλλευθεί την ευπροσάρμοστη μετάφραση και να απομακρύνει το συμπίλημα από την περιοχή της κατεστημένης αντίληψης τραγωδιακής ερμηνείας και να αναζητήσει μια φόρμα παράστασης που θα καλύπτει τις εμφανέστατες ραφές, του φόρεσε την εθνικοθεατρική σκευή με το ζόρι ελπίζοντας ίσως πως απ' το χειρουργικό τραπέζι θα προέκυπτε νέα αρχαία τραγωδία ευρέος φάσματος. Αντ' αυτού εγεννήθη τέρας. Σημείωσα ωστόσο κάποιες ασθενείς προσπάθειες αποστασιοποίησης αλλά ήταν μικρής σύλληψης και δεν φτούρισαν. Αντίθετα η χορογραφία της Ντόρας Τσάτσου - Συμεωνίδη προσπάθησε σθεναρά να απομακρυνθεί. Η έμπειρη και ευαίσθητη χορογράφος κατανόησε απόλυτα πως αντιμετώπιζε είδος διαφορετικό. Αναζήτησε νέες κινήσεις και δημιούργησε νέες συνθέσεις που ανέδιδαν άλλο ήθος. Υπέβαλλαν διαφορετικό συναίσθημα. Οι αποκολλήσεις αυτές της χορογραφίας ήταν απ' τα πιο ενδιαφέροντα σημεία της παράστασης. Η σκηνοθεσία δεν κατάλαβε ή δεν μπόρεσε να ακολουθήσει.

Και μετά έρχεται η αμετάτρεπτη μανιέρα των μαθημένων σε ύφος αρχαιοθεατρικής ερμηνείας ηθοποιών. Και δικαίως. Τόσα χρόνια στην υπηρεσία του αρχαίου δράματος μιας πάγιας αντίληψης πώς να αποσπαστούν; Ανάμεσα σ' αυτούς υπήρχαν ηθοποιοί μεγάλης ικανότητας όπως η Σκούντζου, ο Στέφανος Κυριακίδης και η Σοφία Κακαρελίδου που θα μπορούσαν να μετατραπούν, αν μια κατάλληλη βούληση τους οδηγούσε, στο διαφορετικό. Δεν υπήρξε κι έτσι έπαιξαν όπως ήξεραν. Από ιδιοσυγκρασία ή ένστικτο ο Ροζάκης η Βαλάκου και ο Πέτρος Περράκης βρήκαν άλλες ατραπούς και η συμμετοχή τους ήταν ένας υπαινιγμός προς μια αντίληψη πέρα απ' τα στερεότυπα. Εξανθρωπιστική! Στην ίδια κατηγορία πρέπει να ενταχθεί και η ερμηνεία του Γιώργου Σίσκου απ' την αιτία όμως πως το τραγωδιακό είδος τού είναι άγνωστο. Ο Γιάννης Θωμάς και ο Νίκος Νίκας με ευκρινή λόγο, η Δέσποινα Γκάτζιου, ο Μάνος Ζαχαράκος, ο Βασίλης Ευταξόπουλος, ο Μιχάλης Κοβανίδης, ο Κώστας Τερζάκης καλοί, ως και διεκπεραιωτικοί. Διάβασα αλλά δεν είδα την καλή ηθοποιό Ελευθερία Βιδάκη. Τι έγινε; Το σκηνικό του Μεντσικώφ κάτι ήθελε να πει και δεν το είπε τα κοστούμια του όμως ήταν έξοχα. Τη μουσική του Stefan Micus δεν την πρόσεξα.

Αδριανός Γεωργίου